

۶۶۹

شماره چاپ

۳۲۸

شماره ثبت

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دهم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۶/۰۷/۲۳

یک شوری

طرح بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

کمیسیون‌های ارجاعی

اقتصادی

اصلی:

آموزش، تحقیقات و فناوری - اجتماعی - برنامه و بودجه و محاسبات - شوراها و امور
داخلی کشور - قضائی و حقوقی

فرعی:

سوابق قانونی به دلیل حجم زیاد، به صورت جداگانه چاپ می‌شود.

معاونت قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۵۷ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

نزدیک به نیم قرن است که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن اداره می شود. در این مدت تحولات بسیار مهمی در فضای اجتماعی و اقتصادی کشور اتفاق افتاده است. در رأس این تحولات، رخداد انقلاب اسلامی و متعاقب آن، استقرار نظام جمهوری اسلامی در کشور است. در سال های پس از پیروزی انقلاب، انتظارات فزاینده ای در میان مردم، مسئولان و به ویژه مراجع معظم تقلید برای ایجاد تغییرات اساسی در نظام بانکی کشور به وجود آمد. از سوی دیگر، نیازهای اقتصادی رو به تزاید کشور، اقتضا می کرد تا نظام بانکی کشور با بازنگری اساسی در قوانین و مقررات مربوط بتواند در دستیابی به نرخ های بالای رشد و توسعه پایدار، نقش جدی ایفا کند. تأخیر غیرقابل توجیه در انجام این مهم باعث شد که نه تنها نظام بانکی کشور از نقش آفرینی کامل در پیشرفت اقتصادی کشور بازماند، بلکه در مواردی به دلیل اقتدار ناکافی نهاد ناظر بر نظام بانکی، شاهد برخی رفتارهای ناهنجار در شبکه بانکی کشورمان بوده ایم. در کنار این واقعیات تلخ، لازم است به این واقعیت مهم هم توجه شود که در طول حدود نیم قرن که از تصویب قانون پولی و بانکی کشور می گذرد، پیشرفت های شگرفی را در دانش اقتصاد و فناوری اداره بانک شاهد بوده ایم. امروز درک دقیق تری از مفاهیمی همچون پول، خلق پول، بانک، اعتبار و... وجود دارد که باید در بازنگری قوانین حاکم بر نظام بانکی مورد توجه قرار گیرد. طرح حاضر، متضمن بازنگری اساسی در قسمت های اول و دوم قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن است که با تکیه بر دانش جدید بانکداری و تجربه دهه های اخیر در ایران و جهان تدوین شده و در صورت تصویب به عنوان قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جایگزین قوانین موجود خواهد شد. این طرح برای طی مراحل قانونی به هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود.

حسین زاده بحرینی - سیدفرید موسوی - قوامی - فرهنگی - جعفرزاده - علی اکبر کریمی - حسینی شاهرودی - محمد حسینی - علیرضا سلیمی - محبی نیا - حضرتی - ادیانی - ابطحی - سیدکمال الدین شهریار - موسوی لارگانی - شیران خراسانی - کبیری - بنایی - دلخوش - طباطبایی نژاد - سروش - دهقانی نقندر - اسماعیلی - ابوترابی - مطهری - سلیمانی - حسن نژاد - قاضی پور - زهرا سعیدی - سمیه محمودی - پژمانفر - سیدامیرحسین قاضی زاده - محمدی (قزوین) - آقاپور - ساداتی نژاد - عثمانی - حمزه - محمدرضا نجفی - حسینی کیا - عبدالکریم حسین زاده - سیده فاطمه حسینی - یوسف نژاد - فلاحی پیشه - باستانی - امیر حسنخانی - ذوالنوری - نیاز آذری - شیویاری - حاجی بابایی - شکری - مفتاح - محجوب - خدابخشی - بهمنی - پور ابراهیمی - وکیلی - مافی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

فصل اول- بانک مرکزی

تعاریف

ماده ۱- اصطلاحاتی که در این قانون به کار برده شده است، به شرح زیر تعریف می شود. مرجع تشخیص مصادیق، بانک مرکزی است.

بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیأت عالی: هیأت عالی بانک مرکزی

رئیس کل: رئیس کل بانک مرکزی

سازمان: سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر مؤسسات اعتباری

نهاد تحت نظارت: کلیه بانکها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی های اعتبار، صندوق های قرض الحسنه، مؤسسات واسپاری (لیزینگ)، صرافی ها و سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی که طبق قانون مشمول نظارت بانک مرکزی یا سازمان هستند.

گروه تحت نظارت: شامل نهاد تحت نظارت و کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی است که به تشخیص بانک مرکزی به واسطه برخورداری از روابط مالکیتی، مدیریتی، مالی، کنترلی و یا به هر نحو دیگری نهاد تحت نظارت را در معرض خطر (ریسک) قرار دهند.

گزیر: مجموعه اقداماتی که بانک مرکزی با هدف صیانت از منافع عموم و حفظ ثبات مالی درخصوص اشخاص در معرض خطر اجراء می نماید.

مسئولیت و اهداف بانک مرکزی

ماده ۲-

الف- مسئولیت استقرار بانکداری اسلامی و برقراری مناسبات عادلانه در بازار پول کشور در چهارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) برعهده بانک مرکزی است.

ب- بانک مرکزی باید اهداف زیر را پیگیری کند:

۱- حفظ ثبات قیمت ها؛ به عنوان هدف اصلی و اولویت اول بانک مرکزی

۲- تأمین ثبات و سلامت نظام بانکی

۳- رشد اقتصادی و اشتغال، با رعایت اولویت حفظ ثبات قیمت ها

شخصیت حقوقی بانک مرکزی

ماده ۳-

الف- بانک مرکزی دارای شخصیت حقوقی مستقل است و منحصراً به موجب ضوابط این قانون و مقررات آن اداره می شود.

ب- مرکز اصلی بانک مرکزی در تهران است و می تواند با موافقت هیأت عالی در داخل و یا خارج از کشور شعبه و دفتر نمایندگی دایر نماید و به هر یک از بانک ها نمایندگی بدهد.

ج- شمول قوانین و مقررات عمومی مربوط به وزارتخانه‌ها، شرکت‌های دولتی و مؤسسات دولتی و وابسته به بانک مرکزی، مستلزم ذکر نام است.

د- انحلال بانک مرکزی فقط به موجب قانون امکان پذیر است.

استقلال بانک مرکزی

ماده ۴-

الف- بانک مرکزی تنها مرجع تصویب مقررات بانکی و سیاست‌های پولی و ارزی است و در راستای تحقق اهداف، اجرای وظایف قانونی خود و به کارگیری ابزار مورد نیاز، در چهارچوب قانون از استقلال برخوردار است.

ب- هیچ شخص و مقام دولتی و غیردولتی نباید اعضای هیأت عالی و کارکنان بانک مرکزی را در حوزه وظایف آنان تحت فشار قرار داده یا در انجام فعالیت‌های قانونی آنها دخالت کند.

ج- اعضای هیأت عالی را نمی‌توان به دلیل اتخاذ تصمیمات در چهارچوب وظایف قانونی و یا اظهاراتی که به استناد قانون می‌کنند، تحت تعقیب قرار داد.

وظایف و اختیارات بانک مرکزی

ماده ۵-

الف- بانک مرکزی موظف است نسبت به انجام وظایف زیر بر اساس مواد مندرج در این قانون اقدام کند:

۱- تدوین و اجرای سیاست پولی، ارزی و احتیاطی کلان به منظور تحقق اهداف این قانون؛

۲- نگهداری و مدیریت ذخایر بین‌المللی؛

۳- انتشار اسکناس و مسکوک رسمی کشور؛

۴- نگهداری جواهرات ملی کشور؛

۵- تدوین، اجراء، نظارت، مقررات‌گذاری و ارتقای کیفیت و امنیت سامانه (سیستم) های پرداخت؛

۶- تنظیم مقررات مربوط به معاملات دارایی‌های طلا و ارز و نظارت بر اجرای آنها؛

۷- ایفای نقش به عنوان بانکدار، نماینده مالی و مشاور دولت؛

۸- ایفای نقش به عنوان بانکدار بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری؛

۹- تهیه گزارش‌های اقتصادی و مالی در مقاطع فصلی و سالانه و شاخص‌های ماهانه اقتصادی در چهارچوب قوانین مربوط؛

۱۰- سایر وظایفی که در چهارچوب قانون به بانک مرکزی ارجاع شده یا می‌شود.

ب- بانک مرکزی می‌تواند در چهارچوب قانون، اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- مدیریت بدهی‌های خارجی دولت؛

۲- مسؤولیت و پرداخت تعهدات دولت در سازمان‌های بین‌المللی؛

۳- مشارکت و عضویت در نهادهای بین‌المللی؛

۴- ارائه خدمات بانکی به بانک‌های مرکزی خارجی و یا نهادهای پولی و یا سازمان‌های بین‌المللی؛

۵- استفاده از ابزارهای مختلف سیاست‌گذاری پولی به صلاحدید خود؛

۶- انجام معاملات مجاز ارزی به منظور مدیریت ذخایر بین‌المللی؛

۷- تأسیس و تعطیلی شرکت‌های داخلی و خارجی متعلق به بانک مرکزی؛

۸- انجام عملیات بانکی با بانک‌ها و مؤسسات مالی داخلی و خارجی؛

۹- همکاری و تبادل اطلاعات با مقامات نظارت بانکی سایر کشورها؛

۱۰- دریافت کارمزد در برابر ارائه خدمت به متقاضیان؛

۱۱- سایر اختیاراتی که در چهارچوب قانون به بانک مرکزی اعطا شده یا می‌شود.

تبصره- بانک مرکزی می‌تواند با تصویب هیأت عالی برخی از وظایف اجرایی و اختیارات خود را به اشخاص دیگر تفویض کند.

فعالیت‌های ممنوع بانک مرکزی

ماده ۶- بانک مرکزی نباید:

الف- تسهیلات بدون وثیقه اعطا کند؛

ب- بدهی‌های دولت یا نهادهای دولتی و یا هر نهاد دیگر را تضمین کند؛

ج- اوراق بهادار صادر و یا تضمین شده توسط دولت را در عرضه‌های اولیه خریداری و تملک کند؛

د- با نهادهای تحت نظارت خود در تأسیس شرکت مشارکت نماید؛

ه- اقدام به انجام عملیات بانکی برای دیگران، به غیر از مؤسسات اعتباری، دولت و شرکت‌های دولتی و کارکنان خود، نماید.

و- با انگیزه کسب سود، فعالیت اقتصادی و تجاری انجام دهد.

ساختار بانک مرکزی

ماده ۷- اجزای اصلی بانک مرکزی عبارت است از:

۱- هیأت عالی

۲- رئیس کل

۳- کمیته سیاست‌گذاری پولی

۴- شورای فقهی

۱- هیأت عالی

ماده ۸- هیأت عالی، بالاترین مرجع سیاست‌گذاری، وضع مقررات و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات در

بانک مرکزی است. ترکیب هیأت عالی به شرح زیر است:

الف- اعضای اجرایی:

۱- رئیس کل به عنوان رئیس هیأت عالی؛

۲- قائم مقام رئیس کل به عنوان نایب رئیس و دبیر هیأت عالی؛

۳- رئیس سازمان

ب- اعضای غیراجرایی:

۱- سه اقتصاددان صاحب نظر در حوزه اقتصاد کلان، اقتصاد پول یا اقتصاد مالی؛

۲- یک صاحب نظر در امور مالی؛

۳- یک حقوق‌دان متخصص در حقوق بانکی؛

۴- یک صاحب نظر متخصص در امور بانکی و آشنا به بانکداری اسلامی

شرایط انتخاب و نحوه انتصاب اعضای هیأت عالی

ماده ۹- شرایط انتخاب و نحوه انتصاب اعضای هیأت عالی به شرح زیر است:

الف- شرایط عمومی:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران؛

۲- نداشتن محکومیت‌های موضوع ماده (۶۲ مکرر) قانون مجازات اسلامی و یا محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا تقلب؛

۳- نداشتن محکومیت قطعی انتظامی از بند «د» به بالا موضوع ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری (مصوب

۱۳۷۲/۹/۷)

تبصره- بازنشستگی مانع عضویت در هیأت عالی نیست.

ب- شرایط اختصاصی:

۱- رئیس کل، قائم مقام رئیس کل و رئیس سازمان باید دارای مدرک دانشگاهی کارشناسی ارشد یا دکتری در یکی از رشته‌های اقتصاد، مدیریت مالی، مدیریت امور بانکی یا بانکداری اسلامی بوده و از حداقل ده سال تجربه کاری مرتبط و مفید برخوردار باشند.

۲- اعضای غیراجرایی موضوع بند «ب.۱» ماده «۷» باید دارای مدرک دکتری در رشته اقتصاد بوده و سوابق پژوهشی برجسته در حوزه اقتصاد کلان و شناخت کافی از بازار پول و سرمایه داشته باشند.

۳- عضو غیراجرایی بند «ب.۲» ماده «۷» باید از تجربه کافی در امور مالی، حسابداری و حسابرسی برخوردار باشد.

۴- عضو غیراجرایی بند «ب.۳» ماده «۷» باید از تجربه کافی در زمینه حقوق بانکی برخوردار باشد.

۵- عضو غیراجرایی بند «ب.۴» ماده «۷» باید از تجربه کافی در مدیریت ارشد در نظام بانکی برخوردار باشد.

ج- نحوه انتصاب اعضای هیأت عالی:

۱- اعضای غیراجرایی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تأیید و حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند.

۲- رئیس کل و رئیس سازمان به پیشنهاد اکثریت اعضای غیراجرایی و تأیید و حکم رئیس جمهور منصوب می‌گردند.

۳- قائم مقام رئیس کل به پیشنهاد رئیس کل و تأیید و حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

دوره مسئولیت اعضای هیأت عالی

ماده ۱۰-

الف- اعضای غیراجرایی هیأت عالی برای یک دوره شش ساله منصوب می‌شوند و انتصاب مجدد آنها برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ب- در اولین دوره تشکیل هیأت عالی، در ابتدای سال‌های سوم و پنجم، یک نفر از اعضای اقتصاددان و یک نفر از سایر اعضای بند «ب» ماده (۷) به قید قرعه از هیأت خارج می‌شوند. انتصاب مجدد آنها بلامانع است.

ج- دوره تصدی اعضای اجرایی پنج سال است. انتخاب آنها برای یک دوره دیگر، بلامانع است.

شرائط و نحوه عزل اعضای هیأت عالی

ماده ۱۱-

الف- چنانچه رئیس جمهور خواستار تغییر هریک از اعضاء هیأت عالی باشد، درخواست خود را به همراه دلایل و مستندات به هیأت عالی ارسال می‌کند. عزل عضو موردنظر در صورت موافقت حداقل شش نفر از اعضای هیأت عالی، با حکم رئیس جمهور انجام می‌شود. رئیس جمهور در طول دوره مسئولیت خود می‌تواند عزل یک عضو اجرایی و یک عضو غیراجرایی را به هیأت عالی پیشنهاد دهد.

ب- در صورتی که حداقل چهار عضو غیر اجرائی هیأت عالی خواستار عزل رئیس کل یا یکی دیگر از اعضای اجرائی باشند، درخواست خود را به همراه دلایل و مستندات برای رئیس جمهور ارسال می کنند. رئیس جمهور موظف است حداکثر طی دو هفته، نظر خود را به هیأت عالی اعلام نماید. در صورت موافقت رئیس جمهور، موضوع در هیأت عالی به بحث گذاشته می شود و پس از استماع دفاعیات عضو اجرائی مورد نظر، رأی گیری به عمل می آید. صدور حکم عزل توسط رئیس جمهور مستلزم موافقت حداقل شش نفر از اعضای هیأت عالی است.

تبصره ۱- در خواست عزل به موجب این ماده باید مستند به حداقل یکی از موارد زیر باشد:

۱- احراز فقدان یا نقض هریک از شرایط عمومی بند «الف» ماده (۸) این قانون؛

۲- نقض احکام مندرج در مواد (۱۷)، (۱۸)، (۱۹) و (۷۱) این قانون؛

۳- غیبت غیرموجه بیش از سه جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب هیأت عالی در طول یک سال؛

۴- قصور در انجام وظیفه به دلیل مشکلات جسمی یا روانی؛

۵- عدم اجرای مصوبات هیأت عالی توسط اعضای اجرائی

تبصره ۲- در صورت درخواست مکتوب عضو عزل شده، بانک مرکزی موظف است به فوریت مشروح دلایل و مستندات رئیس جمهور به همراه دفاعیات عضو برکنار شده و رأی هیأت عالی را بر روی پایگاه اطلاع رسانی خود منتشر کند.

استعفا و فوت اعضای هیأت عالی

ماده ۱۲-

الف- پذیرش استعفای هریک از اعضای هیأت عالی منوط به موافقت اکثریت باقیمانده اعضا و تأیید رئیس جمهور است.

ب- جایگزین عضو مستعفی، معزول یا متوفای هیأت عالی، باید ظرف مدت دو هفته مطابق ماده (۸) تعیین گردد.

ج- اعضای غیر اجرائی هیأت عالی که جایگزین عضو مستعفی، معزول یا متوفی می شوند، دوره عضو قبلی را به اتمام می رسانند.

وظایف و اختیارات هیأت عالی

ماده ۱۳- هیأت عالی مسئولیت انحصاری اجرای وظایف زیر را بر عهده دارد:

۱- هدف گذاری سیاست های پولی، ارزی و احتیاطی کلان در چهارچوب قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی؛

۲- تصمیم گیری درباره نحوه اجرای سیاست های اتخاذی و ابزارهای مورد نیاز برای تحقق آنها؛

۳- تصویب راهبردها و اصول کلی نحوه نظارت بر نهادهای تحت نظارت بنا به پیشنهاد سازمان نظارت؛

۴- اظهار نظر استصوابی و اخذ تصمیم نهائی در مورد مصوبات کمیته های زیرمجموعه هیأت عالی؛

۵- تأیید گزارش های دوره ای که تهیه و انتشار آنها به موجب قانون بر عهده بانک مرکزی و سازمان قرار داده شده است؛

۶- تصویب کلیه تصویب نامه ها، مقررات و دستورالعمل های لازم به منظور اجرای این قانون؛

۷- تصویب دستورالعمل نحوه اداره جلسات هیأت عالی و کمیته های ذیل آن؛

۸- تصویب جرائم متناسب با عدم تبعیت نهادهای تحت نظارت از مقررات اعلامی بانک مرکزی و سازمان، در

مواردی که اختیار قانونی لازم به هیأت عالی داده شده است؛

۹- تصویب بودجه سالانه بانک مرکزی و سازمان؛

۱۰- تصویب ضوابط کلی ناظر بر نگهداری (میزان، ترکیب و کیفیت) ذخایر بین المللی بانک مرکزی؛

- ۱۱- ارائه مشاوره و توصیه‌های سیاستی به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی درخصوص طرح‌ها و لوایح، قبل از تصویب آنها؛
 - ۱۲- اجازه تأسیس و تعطیلی شرکت‌های تابعه، شعب و نمایندگی‌های بانک مرکزی و سازمان؛
 - ۱۳- تصویب ساختار و مقررات اداری و استخدامی بانک مرکزی و سازمان و دستورالعمل‌های اجرایی مربوط، در چهارچوب اسناد بالادستی؛
 - ۱۴- تصویب ضوابط، استانداردها و رویه‌های حسابداری و حسابرسی، مشتمل بر نحوه اخذ ذخایر و اندوخته‌ها و تصویب صورت‌های مالی و گزارشهای سالانه بانک مرکزی و سازمان؛
 - ۱۵- تصویب صورت‌های مالی بانک مرکزی و سازمان و تصمیم‌گیری درخصوص انتقال درآمدها به حساب اندوخته و تصویب افزایش سرمایه بانک مرکزی؛
 - ۱۶- ایجاد و پایش ساختار مدیریت خطر (ریسک) و اجرای مؤثر کنترل‌های داخلی در بانک مرکزی و سازمان؛
 - ۱۷- تصویب مقررات و ضوابط مربوط به حوزه نظام‌های پرداخت، تسویه و بانکداری الکترونیک؛
 - ۱۸- اتخاذ تصمیم درخصوص تأمین نقدینگی مورد نیاز برای انحلال، تصفیه، ورشکستگی و یا تعیین تکلیف (گزیر) نهادهای تحت نظارت در شرایط اضطراری با پیشنهاد رئیس سازمان؛
 - ۱۹- اتخاذ تصمیم درخصوص کمک به صندوق ضمانت سپرده‌ها در شرایط اضطراری با پیشنهاد مدیر عامل صندوق ضمانت سپرده‌ها؛
 - ۲۰- اتخاذ تصمیم درخصوص نحوه نگهداری جواهرات ملی و تصویب مقررات مربوط به نمایش و نظارت بر ورود و خروج آنها از بانک مرکزی؛
 - ۲۱- اتخاذ تصمیم درخصوص مشارکت حقوقی بانک مرکزی یا سازمان در سرمایه شرکت‌هایی که فعالیت‌های بانک مرکزی یا سازمان را پشتیبانی می‌کنند؛
 - ۲۲- اتخاذ تصمیم درمورد برنامه تولید اسکناس و مسکوکات جدید؛
 - ۲۳- اتخاذ تصمیم درخصوص انتشار انواع اسکناس و مسکوک و خارج کردن اسکناس‌ها و مسکوکات قدیمی از گردش؛
 - ۲۴- نظارت بر نحوه مدیریت بانک مرکزی و سازمان و بررسی مداوم عملکرد آنها در راستای حصول اطمینان از دستیابی به اهداف تعیین شده؛
 - ۲۵- طبقه‌بندی و تعیین سطح محرمانگی اطلاعات و گزارشها در نظام بانکی؛
 - ۲۶- تصمیم‌گیری درباره سایر وظایفی که براساس قانون به بانک مرکزی یا سازمان محول شده یا می‌شود. تبصره- اختیارات و وظایفی که در قوانین دیگر برای شورای پول و اعتبار دیده شده است به هیأت‌عالی منتقل می‌شود.
- نهاد پژوهشی هیأت‌عالی**
- ماده ۱۴- پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی به‌عنوان نهاد پژوهشی پشتیبان هیأت‌عالی و کمیته‌های آن تعیین می‌گردد. رئیس پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی به انتخاب رئیس کل و با تأیید هیأت‌عالی انتخاب می‌شود. اساسنامه پژوهشکده باید متناسب با مأموریت جدید مورد بازنگری قرار گرفته و پس از تأیید رئیس کل، به تصویب هیأت‌عالی برسد.

تصمیم‌گیری در جلسات هیأت‌عالی

ماده ۱۵-

الف- ریاست جلسات هیأت‌عالی با رئیس کل و در غیاب وی با قائم مقام رئیس کل است. تصمیمات هیأت‌عالی با رأی اکثریت اعضا اتخاذ می‌گردد و در صورت تساوی آراء، رأی رئیس کل تعیین‌کننده خواهد بود. جلسات هیأت‌عالی با حضور حداقل شش نفر از اعضا مشتمل بر رئیس کل یا قائم مقام وی و حداقل چهار نفر از اعضای غیراجرایی رسمیت می‌یابد. صورتجلسات هیأت‌عالی باید به امضای حاضرین در جلسه برسد. نظرات اعضای اقلیت جلسه بنا به درخواست آنان در صورت جلسه درج می‌گردد.

ب- جلسات هیأت‌عالی باید حداقل دو مرتبه در ماه (هر پانزده روز یک مرتبه) تشکیل گردد. جلسات فوق‌العاده هیأت‌عالی به درخواست رئیس کل، رئیس سازمان یا حداقل سه عضو هیأت‌عالی تشکیل می‌گردد.

سایر مقررات مربوط به هیأت‌عالی

ماده ۱۶- اعضای هیأت‌عالی باید قبل از شروع به کار در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی سوگند یاد نمایند. متن سوگندنامه اعضای هیأت‌عالی به شرح زیر است:

«من به عنوان عضو هیأت‌عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در محضر قرآن کریم و در برابر نمایندگان ملت ایران به خداوند بزرگ سوگند یاد می‌کنم که ضمن توجه مستمر به خطیر بودن وظیفه‌ای که بر عهده من گذاشته شده است، در کلیه اظهارنظرها و تصمیم‌گیری‌های خود، مصالح ملت ایران، پیشرفت اقتصاد کشور، ترویج احکام نورانی اسلام به خصوص در عرصه پول، بانک و مالیه اسلامی و گسترش اخلاق و معنویت در تعاملات اقتصادی جامعه را مدنظر قرار خواهم داد، و به هیچ وجه منافع شخص خود یا دیگران و فشارهای خارج از چهارچوب قانون، مرا از انجام وظایفی که شرعاً و قانوناً بر عهده دارم، باز نخواهد داشت.»

ماده ۱۷- عضویت در هیأت‌عالی تمام وقت است و اعضای هیأت‌عالی نمی‌توانند همزمان مشاغل موظف یا غیرموظف در هیچ نهاد دولتی، عمومی و یا خصوصی داشته باشند. این ممنوعیت شامل مشاغل آموزشی، پژوهشی یا عضویت در مؤسسات خیریه و اجتماعی هم می‌شود.

ماده ۱۸-

الف- اعضای هیأت‌عالی نمی‌توانند سهامدار نهادهای تحت نظارت باشند. همچنین انتخاب اشخاصی که بستگان درجه اول آنها مدیرعامل، عضو هیأت مدیره یا سهام‌دار بیشتر از یک درصد (۱٪) در نهادهای تحت نظارت باشند، به عنوان عضو هیأت‌عالی ممنوع است.

تبصره- در صورتی که بنا به دلایلی نظیر بسته بودن نماد سهام مورد نظر، عدم وجود تقاضا برای خرید سهام، تملک سهام از طریق ارث و موارد مشابه آن، امکان فروش سهام نهادهای تحت نظارت وجود نداشته باشد، لازم است مراتب با ذکر دقیق دلایل به رئیس‌جمهور و قوه قضائیه گزارش شود.

ب- اعضای هیأت‌عالی باید فعالیت‌های اقتصادی، مالی و تجاری و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند به رئیس‌جمهور و رئیس سازمان بازرسی کل کشور گزارش نمایند.

ج- اعضای هیأت‌عالی باید به طور کامل اعضای خانواده خود مشتمل بر همسر، والدین، پدر بزرگ، مادر بزرگ، فرزند، فرزندخوانده، همسر فرزند، برادر و خواهر را افشاء نمایند و در صورتی که موضوع جلسه هیأت‌عالی با منافع مادی و غیر مادی آنها مرتبط باشد، ضمن اعلام مراتب فوق، از شرکت در آن جلسه خودداری نمایند.

د- اعضای هیأت عالی مشمول قانون منع مداخله کارمندان دولت هستند و علاوه بر آن نمی‌توانند از هیچ بخش دولتی، عمومی غیردولتی و خصوصی خارج از بانک مرکزی دریافتی داشته باشند.

ه- اعضای هیأت عالی و اعضای ارکان سازمان مشمول احکام ماده (۳) قانون رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۴/۸/۹ می‌باشند.

و- اشتغال به کار دائم یا موقت در گروه‌های تحت نظارت یا ارائه هرگونه خدمات مشاوره‌ای به آنها، توسط اعضای هیأت عالی پس از پایان دوره عضویت آنها، به مدت دو سال ممنوع است.

ز- حقوق و مزایای اعضای هیأت عالی مطابق حقوق و مزایای مقامات موضوع بند (ج) ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ تعیین می‌گردد.

ماده ۱۹- اعضای هیأت عالی نباید عضو احزاب سیاسی باشند.

شفافیت و پاسخگویی هیأت عالی

ماده ۲۰-

الف- اصل در مذاکرات و مصوبات هیأت عالی، غیرمحرمانه بودن آنها و قابلیت انتشار عمومی است. اطلاع رسانی درخصوص مذاکرات و مصوبات هیأت عالی صرفاً توسط رئیس کل صورت می‌پذیرد.

ب- دستورالعمل نحوه طبقه‌بندی و انتشار مشروح مذاکرات و مصوبات هیأت عالی به پیشنهاد رئیس کل به تصویب هیأت عالی خواهد رسید.

ج- رئیس کل موظف است شخصاً به نمایندگی هیأت عالی، در اولین جلسه علنی ماههای اردیبهشت و آبان مجلس شورای اسلامی، گزارش عملکرد و برنامه‌های بانک مرکزی، مشتمل بر سیاست‌های پولی و ارزی، نظارت بانکی، تحولات اقتصادی، دلایل انحراف احتمالی متغیرهای هدف از پیش‌بینی‌های ارائه شده در گزارش قبلی رئیس کل و پیش‌بینی کلی از وضعیت آینده اقتصاد را به نمایندگان مجلس شورای اسلامی ارائه دهد. گزارش مکتوب رئیس کل باید حداقل چهار و هشت ساعت قبل در اختیار نمایندگان قرار گیرد و برای اطلاع عموم منتشر گردد.

د- رئیس کل، قائم مقام رئیس کل و رئیس سازمان مکلف هستند حسب درخواست نمایندگان، با حضور در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، درخصوص عملکرد بانک مرکزی و سازمان پاسخگو باشند.

۲- رئیس کل

ماده ۲۱- رئیس کل بالاترین مقام اجرایی بانک مرکزی است که مسئولیت حسن اداره بانک مرکزی و اجرای این قانون و مقررات مربوط به آن را برعهده دارد. رئیس کل عهده‌دار کلیه امور بانک، به استثنای وظایفی است که به موجب این قانون به عهده دیگران گذارده شده است. رئیس کل علاوه بر سایر وظایف مندرج در این قانون، عهده‌دار مسئولیت‌های زیر است:

۱- اجرای مصوبات هیأت عالی؛

۲- نمایندگی بانک مرکزی در کلیه مراجع رسمی داخلی و خارجی با حق توکیل؛

۳- سخنگویی بانک مرکزی و هیأت عالی؛

۴- امضای قرارداد و توافقنامه به نمایندگی از بانک مرکزی

تبصره ۱- رئیس کل می‌تواند حق امضاء و یا بخشی از وظایف اجرایی خود را به قائم مقام، معاونین خود و یا کارمندان بانک مرکزی تفویض کند.

تبصره ۲- اختیارات قائم مقام به‌جز مواردی که در این قانون تصریح شده است، از طرف رئیس کل تعیین می‌شود و در صورت غیبت، استعفا، معذوریت یا فوت رئیس کل، قائم مقام دارای کلیه اختیارات رئیس کل می‌باشد.

تبصره ۳- معاونان بانک مرکزی توسط رئیس کل منصوب می‌شوند. وظایف آنان نیز به وسیله وی تعیین می‌شود.

۳- کمیته سیاست پولی

ماده ۲۳-

الف- اعضای کمیته سیاست پولی عبارتند از:

۱- رئیس کل به عنوان رئیس کمیته؛

۲- قائم مقام رئیس کل به عنوان نایب رئیس و دبیر کمیته؛

۳- اعضاء غیراجرائی هیأت عالی موضوع بند «ب. ۱» ماده «۷»؛

۴- حداقل دو و حداکثر چهار نفر خبره اقتصادی مسلط به ابزارهای سیاست پولی به پیشنهاد رئیس کل و تصویب

هیأت عالی (بدون حق رأی)

تبصره ۱- دبیرخانه کمیته سیاست پولی در بانک مرکزی و در حوزه قائم مقام رئیس کل تشکیل می‌شود. اشخاص موضوع بند (۴) به صورت تمام وقت در دبیرخانه کمیته سیاست پولی خدمت خواهند کرد و می‌توانند از میان کارشناسان خبره بانک مرکزی انتخاب شوند.

ب- وظایف کمیته سیاست پولی عبارت است از:

۱- پایش مستمر اقتصاد کشور، بازار پول و سرمایه و تأثیرات متقابل آنها بر یکدیگر؛

۲- ارزیابی اثربخشی سیاست‌های پولی بانک مرکزی؛

۳- تصمیم‌سازی درخصوص حجم بهینه نقدینگی و ترکیب آن؛

۴- تصمیم‌سازی درمورد زمان، میزان و نحوه استفاده بانک مرکزی از ابزارهای سیاست پولی و چگونگی مداخله

بانک مرکزی در بازار بین‌بانکی؛

۵- تصمیم‌سازی درخصوص ترکیب ذخائر ارزی و زمان، میزان و نحوه مداخله بانک مرکزی در بازار ارز،

۶- تصمیم‌سازی درمورد ابزارهای پرداخت؛

۷- تهیه پیش‌نویس گزارش‌های شش ماهه رئیس کل به رئیس‌جمهور، مجلس شورای اسلامی و مردم؛

۸- سایر اموری که توسط هیأت عالی یا رئیس کل به کمیته ارجاع می‌شود.

تبصره ۲- مصوبات کمیته سیاست پولی پس از تصویب در هیأت عالی، نافذ خواهد بود.

۴- شورای فقهی بانک مرکزی

ماده ۲۴- برای حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور و جهت نظارت بر

عملکرد نظام بانکی و اظهارنظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، چهارچوب قراردادها و نحوه اجرای آنها از جهت انطباق با موازین فقه اسلامی، شورای فقهی در بانک مرکزی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- پنج فقیه (مجتهد متجزی) در حوزه فقه معاملات و صاحب‌نظر در مسائل پولی و بانکی؛

۲- رئیس کل یا رئیس سازمان؛

۳- یک نفر حقوق‌دان آشنا به مسائل پولی و بانکی و یک اقتصاددان (هر دو با معرفی رئیس کل)؛

۴- یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با اولویت آشنایی با بانکداری اسلامی به انتخاب مجلس شورای

اسلامی (به عنوان عضو ناظر)؛

۵- یکی از مدیران عامل بانک‌های دولتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی

تبصره ۱- اعضای فقهی این شورا به پیشنهاد رئیس کل و تأیید فقهای شورای نگهبان انتخاب و با حکم رئیس کل بانک مرکزی منصوب می‌شوند.

تبصره ۲- مصوبات شورای فقهی لازم‌الرعایه است. رئیس کل اجرای مصوبات شورا را پی‌گیری و بر حسن اجرای آنها نظارت می‌کند. حکم این ماده نافی اختیارات و نظارت فقهای شورای نگهبان در اصل چهارم (۴) قانون اساسی نمی‌باشد.

تبصره ۳- اعضای صاحب رأی این شورا برای چهار سال تعیین می‌شوند و این مأموریت برای یک دوره دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۴- جلسات شورای فقهی با حضور دو سوم اعضاء مشتمل بر رئیس شورا و حداقل سه نفر از فقهای عضو شورا رسمیت می‌یابد و تصمیمات شورا با رأی موافق اکثریت فقهای حاضر عضو شورا اتخاذ می‌شود.

حسابرس بانک مرکزی و سازمان

ماده ۲۵- سازمان حسابرسی به‌عنوان حسابرس مستقل بانک مرکزی و سازمان تعیین می‌شود.

فصل دوم- سیاست‌گذاری پولی

الف- جلسات سیاست‌گذاری پولی هیأت‌عالی

ماده ۲۶- اعضای هیأت‌عالی در جلسات سیاست‌گذاری پولی به‌ترتیب زیر نسبت به اتخاذ سیاست‌های پولی، ارزی و احتیاطی کلان اقدام می‌کنند.

الف) نحوه تشکیل جلسات سیاست‌گذاری پولی:

هیأت‌عالی موظف است در اولین جلسه ماههای زوج، جلسه‌ای صرفاً با دستور بررسی وضعیت، و در صورت لزوم، تصویب سیاست‌های پولی، ارزی و احتیاطی کلان به ریاست رئیس کل تشکیل دهد. جلسات فوق‌العاده سیاست‌گذاری پولی نیز به درخواست رئیس کل و یا دو عضو هیأت‌عالی تشکیل می‌شود. وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی بدون حق رأی در جلسه سیاست‌گذاری پولی شرکت می‌کنند.

تبصره ۱- در صورت عدم امکان حضور رئیس کل در جلسات هیأت‌عالی سیاست‌گذاری، دلایل عدم حضور باید به‌صورت مکتوب به هیأت‌عالی اطلاع داده شود و در مشروح مذاکرات جلسه قید شود.

تبصره ۲- رئیس کل می‌تواند افرادی از بخش دولتی، تعاونی یا خصوصی و یا کارشناسان مستقل را به‌منظور اطلاع از نظرات مشورتی آنان به‌صورت موردی برای حضور در جلسات سیاست‌گذاری پولی دعوت کند.

تبصره ۳- اعضای هیأت‌عالی و مدعوین موظف به حفظ اطلاعات و گزارش‌های ارائه شده می‌باشند، مگر در مواردی که قانوناً مکلف به اظهارنظر یا ادای شهادت شوند.

ب) نحوه تصمیم‌گیری در جلسات سیاست‌گذاری پولی:

۱- دبیر هیأت‌عالی موظف است در هر جلسه سیاست‌گذاری پولی بر اساس مصوبات و گزارشهای کمیته سیاست پولی، سه گزارش به شرح (۱) وضعیت اقتصاد کلان و متغیرهای مالی، (۲) چشم انداز و نااطمینانی‌های آتی اقتصادی، و (۳) پیشنهادها سیاست‌گذاری را در ابتدای جلسه ارائه کند.

۲- رئیس سازمان نیز مکلف است در صورت درخواست رئیس کل، گزارشی از وضعیت سازمان، وضعیت نهادهای تحت نظارت و وضعیت ثبات و سلامت نظام بانکی را ارائه کند.

۳- گزارشات اجزاء (۱ و ۲) این بند به همراه مستندات مربوط باید به صورت مکتوب سه روز قبل از برگزاری جلسه عادی و هشت ساعت قبل از برگزاری جلسه فوق العاده در اختیار اعضای هیأت عالی، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

۴- پس از بحث و بررسی گزارش های ارائه شده، چنانچه هریک از اعضای هیأت عالی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کمیسیون اقتصادی یا سایر مدعوین نسبت به تمام یا بخشی از گزارش های مزبور، ملاحظه ای داشته باشند که مورد پذیرش اکثریت اعضای دارای حق رأی قرار نگیرد و منجر به اصلاح متن گزارش نشود، ملاحظه مزبور به صورت جداگانه به متن گزارش الصاق خواهد شد.

۵- گزارش های موضوع این ماده به همراه مستندات و منضمات آن، باید ظرف دو روز کاری توسط قائم مقام رئیس کل برای رئیس جمهور، رئیس مجلس شورای اسلامی و کلیه اعضای هیأت عالی ارسال شود. اطلاع رسانی عمومی درباره مذاکرات و تصمیمات جلسه سیاست گذاری پولی صرفاً توسط رئیس کل صورت می گیرد.

ب- ترتیبات سیاست گذاری پولی، ارزی و احتیاطی کلان

ماده ۲۷- بانک مرکزی می تواند برای نیل به اهداف خود از روش ها و ابزارهای زیر استفاده کند:

۱- عملیات بازار باز؛

۲- تأمین کسری نقدینگی کوتاه مدت نهادهای تحت نظارت؛

۳- اعطای تسهیلات به نهادهای تحت نظارت به عنوان آخرین تسهیلات دهنده؛

۴- وضع سپرده قانونی؛

۵- پذیرش سپرده ویژه

تبصره- بانک مرکزی می تواند در موارد ضرورت تعیین سقف برای نرخ سود علی الحساب و قطعی سپرده ها و سقف نرخ سود تسهیلات مبادله ای را به هیأت عالی پیشنهاد کند. تشخیص ضرورت با هیأت عالی است.

عملیات بازار باز

ماده ۲۸- بانک مرکزی می تواند به منظور اعمال سیاست های پولی و حفظ نرخ سود در محدوده مورد نظر خود،

در چهارچوب ضوابطی که به تصویب شورای فقهی می رسد، از روشهای زیر استفاده کند:

الف- خرید و فروش اوراق بهادار منتشر شده توسط دولت که اجازه انتشار آنها قانوناً تحصیل شده باشد؛

ب- خرید و فروش اوراق بهادار منتشر شده توسط بانک مرکزی؛

ج- خرید و فروش ارزهای معتبر خارجی

تبصره ۱- بانک مرکزی صرفاً مجاز به خرید و فروش اوراق بهادار دولتی در بازار ثانویه و با قیمت هایی است که

در بازار مزبور کشف می شود. خرید مستقیم اوراق بهادار دولتی از دولت توسط بانک مرکزی ممنوع است.

تبصره ۲- خرید اوراق بهادار منتشر شده توسط شرکت های دولتی و خصوصی، نهادهای عمومی غیردولتی، بانک ها

و مؤسسات اعتباری توسط بانک مرکزی ممنوع است.

تأمین کسری نقدینگی کوتاه مدت نهادهای تحت نظارت

ماده ۲۹- بانک مرکزی مجاز است نقدینگی مورد نیاز نهادهای تحت نظارت را که در عملیات روزانه خود با

مشکل کمبود نقدینگی مواجه می شوند، از طرق مورد تأیید شورای فقهی، با نرخ مصوب هیأت عالی و با دریافت وثایق زیر تأمین نماید:

الف- اوراق بهاداری که توسط دولت منتشر و یا تضمین شده است؛

ب- سایر اوراق مورد تأیید هیأت عالی

تبصره- میزان استفاده از منابع بانک مرکزی در قالب خط اعتباری موضوع این ماده برای نهادهای تحت نظارت، محدود به حدودی است که توسط بانک مرکزی تعیین و اعلام می شود. هیأت عالی موظف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل خط اعتباری نهادهای تحت نظارت از منابع بانک مرکزی را تصویب کند. دستورالعمل مزبور باید به گونه ای تدوین شود که سقف مجاز هریک از نهادهای تحت نظارت برای استفاده از خط اعتباری بانک مرکزی طی یک ماه، به وضوح قابل محاسبه باشد. اگر نهاد تحت نظارت، متقاضی خط اعتباری بیش از حد مجاز باشد حسب نظر سازمان نسبت به استفاده از این ماده محدودیت اعمال می شود و یا مشمول ماده (۳۰) خواهد شد.

اعطای تسهیلات به نهادهای تحت نظارت به عنوان آخرین تسهیلات دهنده

ماده ۳۰- چنانچه نهاد تحت نظارت، به دلیل مواجه شدن با بحران نقدینگی، متقاضی استفاده از منابع بانک مرکزی بیشتر از حد مجاز مذکور در تبصره ماده (۲۹) باشد، رئیس سازمان موظف است بلافاصله تشکیل جلسه فوق العاده هیأت عالی را از رئیس کل درخواست نماید. جلسه فوق العاده هیأت عالی باید بلافاصله تشکیل شده و گزارش و پیشنهاد های بانک مرکزی و سازمان را درخصوص نهاد تحت نظارت مورد رسیدگی قرار دهد. هیأت عالی پس از استماع گزارش، می تواند با درخواست نهاد تحت نظارت مبنی بر استفاده از منابع بانک مرکزی در قالب اعطای تسهیلات، موافقت نماید یا از سازمان بخواهد فرآیند گزیر را درمورد آن آغاز کند.

تبصره ۱- نرخ تسهیلات موضوع این ماده توسط هیأت عالی تعیین می شود.

تبصره ۲- اعطای تسهیلات موضوع این ماده، منوط به اخذ یک یا چند مورد از وثایق زیر است:

الف- ارزش های معتبر خارجی

ب- اوراق بهادار که توسط دولت منتشر یا تضمین شده است.

ج- قبض انبار، اسناد مالکیت کالاها یا مواد اولیه یا سایر اجناس که در برابر خطر نابودی و ضرر بیمه شده باشند.

د- سپرده های موجود در بانک مرکزی یا دارایی های آنها نزد نهادهای مورد قبول بانک مرکزی

ه- سکه و شمش های استاندارد ساخته شده از طلا و دیگر فلزات گرانبها که بانک مرکزی مجاز به خرید و فروش آنها باشد.

تبصره ۳- در شرایطی که بنا به تشخیص سازمان، خطر سرایت بحران نقدینگی از بانک موردنظر به کل نظام بانکی کشور وجود داشته باشد، بانک مرکزی موظف است با پیشنهاد سازمان و تصویب حداقل دو سوم اعضای هیأت عالی، انواع دیگری از وثایق، غیر از وثایق مذکور در تبصره (۲) را بپذیرد.

تبصره ۴- سررسید تسهیلات موضوع این ماده نود روز است. هیأت عالی می تواند تسهیلات مزبور را با رأی موافق دو سوم اعضاء تمدید نماید.

تبصره ۵- هیأت عالی موظف است درخصوص مانده بدهی قطعی نهادهای تحت نظارت به بانک مرکزی در پایان شهریورماه ۱۳۹۶ و نحوه بازپرداخت آن به نحو مقتضی تصمیم گیری و برنامه ریزی نماید.

تبصره ۶- چنانچه در ابتدای اجرای این قانون، بدهی هریک از نهادهای تحت نظارت به بانک مرکزی از مانده بدهی قطعی آنها به بانک مرکزی در پایان شهریورماه ۱۳۹۶ بیشتر باشد، نهاد مزبور موظف است ظرف شش ماه نسبت به کاهش بدهی خود تا سقف مذکور اقدام کند. در غیر این صورت، مبالغ مزبور خط اعتباری غیرمجاز از منابع بانک مرکزی تلقی شده و مشمول احکام مندرج در این ماده و تبصره های آن خواهد بود.

تبصره ۷- در صورت ورشکستگی نهاد تحت نظارت، بانک مرکزی طلبکار ممتاز شناخته می شود.

وضع سپرده قانونی

ماده ۳۱- بانک مرکزی مجاز است از نهادهای تحت نظارت سپرده قانونی دریافت نماید. نرخ و ارقام بدهی مشمول سپرده قانونی، دوره محاسبه و نحوه برخورد با تخلفات مربوط توسط هیأت عالی تعیین می شود. سپرده قانونی باید به صورت درصدی متناسب با پایه سپرده باشد و در بانک مرکزی نگهداری شود.

تبصره ۱- بانک مرکزی باید نرخ سپرده قانونی واحدی را برای انواع بدهی نهادهای تحت نظارت که فعالیت های مشابهی دارند، تعیین و اعمال کند.

تبصره ۲- هیأت عالی موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل اجرایی این ماده شامل قواعد، نرخ، روند و دوره محاسبه نگهداری سپرده قانونی و نحوه برخورد با تخلفات مربوط را تصویب کند.

پذیرش سپرده ویژه

ماده ۳۲- بانک مرکزی مجاز است مطابق دستورالعملی که به تصویب هیأت عالی و تأیید شورای فقهی می رسد، منابع مازاد نهادهای تحت نظارت را تحت عنوان سپرده ویژه دریافت نماید. نرخ سود سپرده ویژه توسط هیأت عالی تعیین می شود. بانک مرکزی در راستای هدایت نرخ های بازار، نرخ های مربوط به این ابزارها را تعیین و اعلام عمومی می نماید.

ج- سیاست های ارتباطی بانک مرکزی

ماده ۳۳-

الف- بانک مرکزی موظف است با رعایت مواد (۲۰) و (۲۶) این قانون، از ابزارهای ارتباطی متناسب به منظور شکل دهی انتظارات، پیش بینی پذیری و اجرای سیاست های پولی استفاده کند. سیاست های ارتباطی بانک مرکزی به پیشنهاد رئیس کل به تصویب هیأت عالی می رسد.

ب- استفاده از ابزارهای ارتباطی رسمی از جمله مصاحبه و سخنرانی برای اعلام نقطه نظرات بانک مرکزی و تبیین سیاست های پولی مصوب، صرفاً به وسیله رئیس کل انجام می پذیرد. هرگونه اظهار نظر اعضای هیأت عالی و کارکنان بانک مرکزی، نظر رسمی بانک مرکزی نبوده و باید به عنوان نظرات شخصی ابراز شود.

فصل سوم- رابطه بانک مرکزی با نهادهای حاکمیتی

بانک مرکزی به عنوان بانکدار دولت

ماده ۳۴- دولت باید حساب های ریالی و ارزی خود در داخل و خارج از کشور و دستگاه های اجرایی را نزد بانک مرکزی نگهداری کند. شرایط و ضوابط بانکداری دولت به پیشنهاد رئیس کل و وزیر امور اقتصادی و دارایی، به تصویب هیأت عالی می رسد.

نماینده گی مالی دولت در بازارهای بین المللی

ماده ۳۵- بانک مرکزی موظف است به عنوان نماینده مالی دولت در بازارهای بین المللی به درخواست وزیر امور اقتصادی و دارایی امور زیر را انجام دهد:

۱- انتشار و عرضه اوراق بهادار ارزی به نمایندگی دولت در بازارهای بین المللی؛

۲- نگاهداری وجوه ریالی صندوق بین المللی پول، گروه بانک جهانی و مؤسسات بین المللی مشابه یا وابسته؛

۳- انعقاد موافقت نامه پرداخت در اجرای قراردادهای پولی، مالی، بازرگانی و حمل و نقل بین دولت و سایر کشورها؛

۴- امور مشابه به درخواست وزیر امور اقتصادی و دارایی

ماده ۳۶- رئیس کل، نماینده دولت در صندوق بین‌المللی پول است و ارتباط دولت با صندوق بین‌المللی پول از طریق بانک مرکزی خواهد بود و انجام کلیه وظایف و اعمال اختیاراتی که به موجب قانون اجازه مشارکت دولت ایران در صندوق بین‌المللی پول، به بانک ملی ایران واگذار شده است، با بانک مرکزی می‌باشد.

مشاوره و گزارش‌دهی به دولت و مجلس

ماده ۳۷-

الف- بانک مرکزی در موضوعات اقتصادی مشاور دولت است. دولت باید در تهیه پیش‌نویس قوانین، تصویب‌نامه‌ها و برنامه‌های اقتصادی و مالی از جمله عملیات ارزی، بودجه‌ریزی و استقراض بخش عمومی و شرکت‌های دولتی از داخل و خارج و تضامین آن، از بانک مرکزی گزارش مشورتی بخواهد و نظرات بانک مرکزی را در نظر بگیرد.

ب- بانک مرکزی و دولت موظفند یکدیگر را در خصوص موضوعات مربوط به سیاست‌های پولی و مالی آگاه نمایند. در این راستا وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند بدون حق‌رای در جلسات هیأت‌عالی شرکت نماید. رئیس کل نیز می‌تواند بدون حق‌رای در جلسات هیأت وزیران شرکت نماید.

ج- بانک مرکزی موظف است در خصوص لوایح و طرح‌های مرتبط با اهداف و وظایف بانک مرکزی، نظرات خود را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

د- رئیس کمیسیون اقتصادی می‌تواند بدون حق‌رای در جلسات هیأت‌عالی شرکت کند.

پرداخت تنخواه به دولت

ماده ۳۸-

الف- بانک مرکزی تنها می‌تواند به دولت تنخواه با سررسید کمتر از شش ماه اعطا کند. کل تنخواه باید در همان سال بودجه‌ای تسویه شود.

ب- مانده تنخواه دریافت شده دولت در هر مقطع از سال نباید از پنج درصد (۵٪) کل درآمدهای مالیاتی تحقق یافته دولت در سال گذشته تجاوز کند.

ج- مانده حسابهای دولت و سایر دارایی‌های دولت نزد بانک مرکزی، وثیقه تنخواه دریافتی دولت از بانک مرکزی است.

د- در صورت عدم تسویه تنخواه در ظرف زمانی مقرر، بانک مرکزی مکلف است تا زمان تسویه کامل، از اعطای هرگونه تنخواه جدید اجتناب کند.

ه- اعطای تسهیلات مالی به وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی (به استثنای بانک‌های دولتی در چهارچوب مواد (۲۹) و (۳۰) و واحدهای تابعه آنها و همچنین تضمین تعهدات آنها توسط بانک مرکزی ممنوع است.

عاملیت فروش ارز دولت

ماده ۳۹- بانک مرکزی می‌تواند به نمایندگی دولت، فروش ارز دولت و دستگاههای اجرایی را مدیریت کند. خرید و فروش ارز توسط بانک مرکزی به نرخ بازار انجام می‌شود. کلیه معاملات ارزی مشمول این ماده باید به صورت نقدی انجام شود.

فصل چهارم - سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر مؤسسات اعتباری

ماده ۴۰ -

الف - به منظور حفظ ثبات و سلامت بازار پول کشور و با هدف تنظیم مقررات موردنیاز برای تحقق اهداف بانک مرکزی و ایجاد سازوکار مناسب برای اجرای مقررات و نظارت مستمر و مؤثر بر نهادهای تحت نظارت، سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر مؤسسات اعتباری (سازمان) در مجموعه بانک مرکزی به عنوان یک سازمان مستقل ایجاد می گردد.

ب - سازمان از اختیارات کامل برای طرح دعوی بر علیه کلیه نهادهای تحت نظارت و اشخاصی که بدون أخذ مجوز به انجام عملیات یا ارائه خدمات بانکی و ابزارهای پرداخت مبادرت می کنند، برخوردار می باشد.

ج - اساسنامه سازمان، توسط رئیس سازمان تهیه شده و پس از تأیید رئیس کل، به تصویب هیأت عالی می رسد.

د - ساختمان، تجهیزات اداری و نیروی انسانی موردنیاز سازمان در ابتدای تأسیس به مدت دو سال توسط بانک مرکزی و با استفاده از امکانات موجود آن بانک تأمین می شود. پس از آن، مطابق اساسنامه مصوب سازمان عمل خواهد شد.

وظایف سازمان

ماده ۴۱ - وظایف اصلی سازمان عبارتند از:

۱ - برنامه ریزی برای حفظ و ارتقای ثبات و سلامت نهادهای تحت نظارت؛

۲ - تهیه پیش نویس مقررات مرتبط با عملیات ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت، انحلال، انتقال دارایی ها و بدهی ها، ادغام، ورشکستگی و تصفیه کلیه نهادهای تحت نظارت جهت تصویب در کمیته مقررات و مجوزها؛

۳ - صدور، تعلیق و لغو مجوز کلیه نهادهای تحت نظارت؛

۴ - نظارت حضوری و غیر حضوری بر حسن اجرای مقررات موضوعه توسط نهادهای تحت نظارت و تهیه گزارش های ادواری؛

۵ - اعمال مجازات های انتظامی بر نهادهای تحت نظارت؛

۶ - مدیریت فرآیند گزیر نهادهای تحت نظارت.

وظایف و اختیارات رئیس سازمان

ماده ۴۲ - وظایف و اختیارات رئیس سازمان عبارت است از:

۱ - اداره کلیه امور سازمان؛

۲ - اجرای مصوبات هیأت عالی و کمیته مقررات و مجوزها؛

۳ - نمایندگی سازمان در کلیه مراجع رسمی داخلی و خارجی با حق توکیل

تبصره ۱ - معاونان سازمان توسط رئیس سازمان منصوب و وظایف آنان نیز به وسیله او تعیین می شود.

تبصره ۲ - رئیس سازمان می تواند حق امضاء و قسمتی از اختیارات خود را به معاونین خود و یا کارکنان سازمان تفویض نماید.

تبصره ۳ - کلیه کارکنان سازمان با حکم رئیس سازمان منصوب می گردند.

ماده ۴۳ - در صورت معذوریت رئیس سازمان از انجام وظایف (به تشخیص هیأت عالی)، استعفاء یا فوت وی، تا

زمان انتصاب فرد جایگزین یکی از معاونین رئیس سازمان به انتخاب رئیس کل، عهده دار امور سازمان خواهد بود. در چنین شرایطی، سازمان حداکثر به مدت دو ماه می تواند توسط معاون سازمان اداره گردد.

ماده ۴۴- رئیس سازمان موظف است در پایان فروردین و مهر هر سال، گزارش نظارتی سال گذشته سازمان را که مشتمل بر اقدامات نظارتی صورت گرفته توسط سازمان، وضعیت ثبات و سلامت نظام بانکی و برنامه نظارتی سال جدید سازمان خواهد بود، را برای اعضای هیأت عالی ارسال نماید.

کمیته مقررات و مجوزها

ماده ۴۵-

الف- اعضای کمیته مقررات و مجوزها عبارتند از:

۱- رئیس سازمان به عنوان رئیس کمیته؛

۲- معاون حقوقی سازمان؛

۳- اعضای غیراجرائی هیأت عالی موضوع بندهای «ب.۲»، «ب.۳» و «ب.۴» ماده «۷»؛

۴- حداقل دو و حداکثر چهار نفر خبره بانکی به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب هیأت عالی (بدون حق رأی) تبصره- دبیرخانه کمیته مقررات و مجوزها در حوزه رئیس سازمان تشکیل می شود. اشخاص موضوع بند (۴) به صورت تمام وقت در دبیرخانه کمیته مقررات و مجوزها خدمت خواهند کرد و می توانند از میان کارشناسان خبره بانک مرکزی انتخاب شوند.

ب- وظایف کمیته مقررات و مجوزها عبارت است از:

۱- تصویب مقررات ناظر بر تأسیس، فعالیت، نحوه نظارت، و گزیر نهادهای تحت نظارت؛

۲- وضع مقررات عملیات بانکی منطبق با موازین فقه اسلامی؛

۳- موافقت با صدور، تعلیق یا لغو مجوز نهادهای تحت نظارت؛

۴- تدوین شاخص های احتیاطی خرد معطوف به مدیریت خطر (ریسک) در نهادهای تحت نظارت؛

۵- تدوین شاخص های احتیاطی کلان معطوف به مدیریت خطر (ریسک) سیستمی در نهادهای تحت نظارت؛

۶- پایش مستمر شاخص های مذکور در بندهای (۴) و (۵) درمورد کلیه نهادهای تحت نظارت به تفکیک و درمورد

کلیت نظام بانکی کشور؛

۷- اتخاذ تصمیم درمورد نهادهای تحت نظارت که حسب تشخیص کمیته و مطابق با تعاریف و احکام قانونی، «در

حال توقف»، «متوقف» یا «ورشکسته» شناخته شده اند؛

۸- تهیه پیش نویس گزارش های نظارتی شش ماهه رئیس کل؛

۹- سایر اموری که توسط هیأت عالی، رئیس کل یا رئیس سازمان به کمیته ارجاع می شود.

ج- مصوبات کمیته مقررات و مجوزها باید حداکثر ظرف مدت دو روز کاری در اختیار اعضای هیأت عالی قرار گیرد. در صورتی که ظرف مدت سه روز کاری، اعتراضی به دبیرخانه کمیته مقررات و مجوزها واصل نشود، مصوبه مورد نظر، مصوبه هیأت عالی تلقی شده و لازم الاجراء خواهد بود. در صورت وصول اعتراض، رئیس کل موظف است موضوع را در اولین جلسه هیأت عالی به بحث بگذارد. تصمیم هیأت عالی قطعی است.

د- سازمان، مسؤول اجرای مصوبات کمیته مقررات و مجوزها است و رئیس سازمان در مقابل کمیته مزبور و هیأت عالی پاسخگو است.

هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری

ماده ۴۶- جهت رسیدگی به تخلفات نهادهای تحت نظارت و صدور احکام انتظامی برای آنها، هیأت انتظامی

مؤسسات اعتباری در سازمان تشکیل می شود.

ماده ۴۷- هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری متشکل از پنج نفر می باشد که عبارتند از:

۱- دو قاضی دیوان عالی کشور به انتخاب رئیس قوه قضائیه؛

۲- سه کارشناس خبره بانکی مورد تأیید هیأت عالی، یک نفر به انتخاب رئیس کل، یک نفر به انتخاب رئیس سازمان و یک نفر به انتخاب کانون بانکها

تبصره ۱- رئیس سازمان با حفظ مسؤولیت، به عنوان دادستان انتظامی مؤسسات اعتباری تعیین می شود.

تبصره ۲- جلسات هیأت انتظامی با حضور حداقل سه عضو مشتمل بر حداقل یک قاضی رسمیت می یابد و تصمیمات آن با اکثریت آراء مشمل بر رأی حداقل یکی از قضات عضو هیأت اتخاذ می شود. آرای صادر شده توسط هیأت انتظامی قطعی بوده و قابل تجدید نظر نیست.

تبصره ۳- دستورالعمل های مربوط به ترتیب رسیدگی و تشخیص تخلفات و تعیین مجازات های انتظامی مربوط به انواع تخلفات در چهارچوب قانون، به تصویب کمیته مقررات و مجوزها خواهد رسید.

تبصره ۴- قضات و کارشناسان عضو هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری به صورت موظف در سازمان استقرار خواهند داشت.

تبصره ۵- یکی از کارشناسان عضو هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری به انتخاب رئیس سازمان، به عنوان دبیر هیأت منصوب می شود. دبیرخانه هیأت در سازمان مستقر خواهد بود.

تبصره ۶- عزل کارشناسان عضو هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری منوط به تأیید دو سوم اعضای هیأت عالی است.

تخلفات انتظامی نهادهای تحت نظارت

ماده ۴۸- انجام موارد زیر از سوی نهادهای تحت نظارت تخلف محسوب می شود. سازمان در صورت مشاهده هریک از این تخلفات، با استفاده از ابزارهای نظارتی یا تنبیهی مذکور در مواد (۴۸) و (۴۹)، در جهت ممانعت از تداوم و تکرار تخلف اقدام می نماید:

۱- اشتغال به امور و فعالیت هایی که مستلزم اخذ مجوز از سازمان است بدون اخذ مجوز؛

۲- تخلفی از شرایط و ضوابط مجوزهای صادره سازمان و یا نقض هریک از شرایط و ضوابطی که مجوزهای مذکور براساس آنها صادر شده است؛

۳- تخلفی از مفاد اساسنامه؛

۴- انجام اقداماتی که ثبات نظام پرداخت را به مخاطره می اندازد (به تشخیص سازمان)؛

۵- عدم ارائه به موقع، صحیح و کامل داده ها، اطلاعات، صورتهای مالی و گزارش ها به بانک مرکزی و سازمان؛

۶- عدم افشای اطلاعات مورد درخواست بانک مرکزی یا سازمان؛

۷- انتصاب اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل و سایر مدیران نهاد تحت نظارت که مصادیق آن توسط سازمان تعیین می شود، بدون اخذ تأییدیه از سازمان، برکنارکردن آنان در صورت عدم تأیید مجدد و یا لغو تأییدیه صلاحیت قبلی آنان از سوی سازمان و یا برکنارکردن آنان بدون اخذ تأییدیه سازمان؛

۸- تخلفی از تعهدات ارائه شده به بانک مرکزی و سازمان درمورد انجام اقدامات اصلاحی؛

۹- تقلب نسبت به قوانین، مقررات، دستورالعمل ها، بخشنامه ها و دستورات بانک مرکزی و سازمان به منظور بی اثر کردن آنها؛

۱۰- عدم تنظیم و نگهداری صحیح دفاتر، حسابها، اطلاعات و صورتهای مالی مطابق با مقررات و دستورالعمل های ابلاغی سازمان و یا تنظیم غیر واقعی آنها؛

۱۱- جلوگیری از اعمال نظارت سازمان یا عدم همکاری مناسب در این زمینه؛

۱۲- تخطی از مقررات ناظر بر صندوق ضمانت سپرده‌ها؛

۱۳- اقداماتی که منافع سپرده‌گذاران، مشتریان و یا ثبات، ایمنی و سلامت مالی نهاد تحت نظارت یا سایر نهادهای تحت نظارت را به مخاطره می‌اندازد (به تشخیص سازمان)؛

۱۴- عدم رعایت الزامات بانکداری بدون ربا (تخطی از احکام مذکور در فصل پنجم این قانون و دستورات متناظر سازمان)؛

۱۵- تخطی دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و دستورات بانک مرکزی و سازمان؛

۱۶- توقف فعالیت بانک به مدت یک روزکاری و بیشتر بدون عذر موجه؛

۱۷- افشای اسرار بانکی مشتریان و یا اطلاعات حسابهای آنها و یا عدم تسلیم آنها در مواردی که مکلف به تسلیم می‌باشند؛

۱۸- ارائه گزارش خلاف واقع به بانک مرکزی، سازمان و صندوق ضمانت سپرده‌ها؛

۱۹- جعل یا مخدوش نمودن اسناد بانکی؛

۲۰- برداشت از حساب مشتری یا انتقال وجوه از حسابی به حساب دیگر بدون مجوز قانونی؛

۲۱- ارائه خدمات بانکی به اشخاصی که حسب قوانین و مقررات، ارائه خدمات به آنها ممنوع است؛

۲۲- ارائه ابزارهای پرداخت بدون کسب مجوز، یا تخطی از مقررات ناظر بر نظام‌های پرداخت؛

۲۳- هرگونه تلاش برای صوری‌سازی قراردادها به تشخیص شورای فقهی

مجازات نهادهای تحت نظارت متخلف

ماده ۴۹- سازمان می‌تواند رأساً اقدامات نظارتی و تنبیهی زیر را در مورد نهادهای تحت نظارت متخلف اعمال نماید:

۱- احضار مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل، رئیس یا هر یک از اعضای هیأت‌مدیره و یا دیگر مدیران و کارکنان مؤسسه اعتباری برای ادای توضیحات لازم؛

۲- اخطار کتبی به نهاد تحت نظارت و مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و رئیس یا هریک از اعضای هیأت‌مدیره آن؛

۳- دستور انجام اقدامات اصلاحی در چهارچوب برنامه زمانی مورد تأیید سازمان؛

۴- دستور تهیه صورتهای مالی در مقاطع زمانی مورد نظر سازمان و تهیه گزارش حسابرسی و بازرسی قانونی؛

۵- انتصاب حسابرس مستقل جهت رسیدگی به حسابهای بانک؛

۶- انتصاب ناظر مقیم در نهاد تحت نظارت برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر از سوی سازمان؛

۷- تشدید الزامات احتیاطی برای نهاد تحت نظارت متخلف مانند افزایش نرخ سپرده قانونی؛

۸- دستور موقت عدم پرداخت سود سهام یا تقسیم اندوخته‌ها؛

۹- ممنوعیت یا محدودیت موقت یا دائم نهاد تحت نظارت از انجام تمام یا بعضی از عملیات یا خدمات بانکی؛

۱۰- منع مداخله برخی از مدیران در تمام یا بخشی از امور نهاد تحت نظارت برای یک دوره زمانی معین؛

۱۱- تصدیق موقت امور نهاد تحت نظارت متخلف توسط سازمان

تبصره- در صورت اعمال مجازات ردیف‌های (۷) تا (۱۱) این ماده توسط سازمان، نهاد تحت نظارت می‌تواند حداکثر ظرف مدت ده روز اعتراض خود را به دبیرخانه هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری تسلیم و رسید دریافت نماید. هیأت انتظامی موظف است ظرف دو هفته از تاریخ دریافت اعتراض، نظر خود را رسماً به سازمان اعلام کند. حکم هیأت انتظامی قطعی است. در هر حال، تا زمانی که هیأت انتظامی اعمال مجازات معترض عنها را لغو نکرده باشد، مجازات مزبور به قوت خود باقی و دستور سازمان در آن زمینه لازم‌الاجراء است.

ماده ۵۰- هیأت انتظامی مؤسسات اعتباری، می تواند اقدامات تنبیهی زیر را در مورد نهاد تحت نظارت متخلف اعمال نماید:

- ۱- سلب صلاحیت موقت یا دائم هریک از اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل، مدیران یا کارکنان نهاد تحت نظارت؛
- ۲- ایجاد محدودیت در گسترش شعب در داخل یا خارج از کشور و یا دستور کاهش و ادغام شعب؛
- ۳- اعمال جریمه نقدی برای نهاد تحت نظارت تا مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال؛
- ۴- اعمال جریمه نقدی برای مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و یا هر یک از اعضای هیأت مدیره تا پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال؛
- ۵- لغو مجوز نهاد تحت نظارت

تبصره ۱- جریمه های ریالی موضوع این ماده و سایر مواد این قانون که متضمن جریمه نقدی هستند، متناسب با شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی به صورت رسمی اعلام شده باشد، تعدیل می گردد. وجوه ناشی از اعمال جریمه نقدی علیه نهاد تحت نظارت متخلف، به حساب درآمد عمومی واریز شده و معادل آن از طرف خزانه داری کل به حساب صندوق ضمانت سپرده ها تخصیص داده خواهد شد.

تبصره ۲- در مواردی که اعمال مجازات های انتظامی، موجبات توقف فعالیت نهاد تحت نظارت را فراهم می آورد، سازمان موظف است نسبت به انتخاب مدیر موقت اقدام کند. حیطه وظایف، مدت، مسئولیت ها و اختیارات مدیر یا مدیران موقت و میزان حقوق و مزایای آنها توسط سازمان تعیین و توسط نهاد تحت نظارت متخلف پرداخت می شود. کلیه مدیران و کارکنان نهاد تحت نظارت متخلف مکلف به همکاری با مدیران موقت منصوب از سوی سازمان می باشند. متخلفین مشمول مواد (۴۷) تا (۴۹) این قانون خواهند بود.

ماده ۵۱- فعالیت اشخاصی که بدون أخذ تأییدیه صلاحیت از سازمان یا پس از عزل، تعلیق، عدم تأیید مجدد و یا لغو تأییدیه صلاحیت قبلی، در سمت های مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و عضو هیأت مدیره بانکها فعالیت نمایند، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می شود. اشخاص مذکور علاوه بر مجازات مربوط به آن که بنا به شکایت سازمان توسط دادگاه تعیین می شود، از سوی هیأت انتظامی به پرداخت جزای نقدی تا مبلغ دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به ازای هر روز محکوم خواهند شد. مدیران موضوع این ماده از زمان لغو تأیید صلاحیت، تعلیق و یا عزل، مجاز به امضای هیچ یک از اسناد تعهدآور بانک نمی باشند.

ماده ۵۲- تأسیس نهاد تحت نظارت، انجام عملیات بانکی و یا هر نوع سپرده گیری از عموم بدون مجوز سازمان، جرم محسوب می شود. چنانچه مرتکب شخص حقیقی باشد به حبس درجه (۴) تا (۵) و جزای نقدی معادل دوبرابر وجه تحصیل یا جمع آوری شده تحت هر عنوان محکوم می گردد. اگر مرتکب شخص حقوقی باشد علاوه بر انحلال شخص حقوقی و مصادره کل اموال به استثنای اموالی که متعلق به مردم است و باید عودت داده شود، مؤسسان، اعضای هیأت مدیره، مدیر عامل و سایر مدیران یا سهامداران مؤثر به تشخیص مرجع قضائی علاوه بر جزای نقدی مربوط به شخص حقیقی، در قبال خسارات وارده به اشخاص ثالث مسئولیت تضامنی خواهند داشت. این امر مانع از مجازات شخص حقیقی نیست. جرائم موضوع این ماده، از جرائم اقتصادی محسوب می گردد.

تبصره- رسیدگی به کلیه جرائم مذکور در این ماده در صلاحیت دادرها و دادگاه های انقلاب اسلامی است و دادرها و دادگاه های مزبور در مورد جرائم موضوع این ماده، مکلفند فوراً و خارج از نوبت رسیدگی نمایند.

ماده ۵۳- فعالیت اشخاصی که بدون أخذ مجوز از سازمان مبادرت به تأسیس نهاد تحت نظارت، انجام عملیات بانکی و یا هر نوع سپرده گیری از عموم نمایند، با اعلام سازمان توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سریعاً

تعطیل و متوقف خواهد شد. چنانچه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از فعالیت بدون مجوز اشخاص موضوع این ماده آگاهی یافت باید مراتب را به سازمان گزارش نماید. در صورتی که نهاد تحت نظارت بنا به تشخیص سازمان از اجزای یک گروه تحت نظارت باشد، علاوه بر نهاد مزبور سایر اشخاص حقیقی و حقوقی گروه هم در حیطه نظارت سازمان قرار می گیرند و سازمان می تواند علیه آنان اعلام جرم نماید.

ماده ۵۳- طرح هرگونه دعوی که منشأ آن اقدامات نظارتی بانک مرکزی یا سازمان باشد، باید به طرفیت بانک مرکزی یا سازمان صورت پذیرد و افراد دخیل در امر نظارت را نمی توان طرف دعوی قرار داد، جز در مواردی که موضوع دعوی، انتساب جرم باشد.

تبصره- منظور از اقدامات نظارتی، اقداماتی است که در راستای اعمال نظارت بر نهاد تحت نظارت بوده و مشتمل بر اقدامات به عمل آمده در تمامی مراحل از جمله تأسیس، اعطای مجوز، نظارت بر فعالیت، تغییرات ثبتی، بازسازی، ادغام، انحلال و تصفیه می باشد.

الزامات احتیاطی

ماده ۵۴- سازمان می تواند برای حصول اطمینان از ثبات نهاد تحت نظارت، الزامات احتیاطی از جمله موارد زیر را تعیین نماید:

۱- نسبت های کفایت سرمایه؛

۲- نسبت های نقدینگی؛

۳- حداقل میزان ذخایر و اندوخته های لازم برای پوشش انواع خطر (ریسک)؛

۴- نسبت های سرمایه گذاری در انواع دارایی ها؛

۵- حداکثر خطر (ریسک) تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط

تبصره- سازمان حسب مورد، از اختیار تعیین نسبت های فوق برای گروه تحت نظارت نیز برخوردار است.

ماده ۵۵- سازمان موظف است مقررات مورد نیاز برای تحقق اهداف خود از جمله الزامات مربوط به مدیریت خطر (ریسک)، حسابرسی داخلی، کنترل های داخلی، تطبیق، مبارزه با جرائم مالی از جمله پولشویی و تأمین مالی تروریسم و همچنین صلاحیت ها و شرایط احراز سمت های مدیران نهادهای تحت نظارت از جمله مدیران حوزه حسابرسی داخلی، خطر (ریسک)، تطبیق و مبارزه با جرائم مالی در نهاد و گروه تحت نظارت را تهیه و پس از تصویب کمیته مقررات و مجوزها، نهادهای تحت نظارت را ملزم به رعایت مقررات مزبور نماید.

احراز یا سلب صلاحیت مدیران نهادهای تحت نظارت

ماده ۵۶- سازمان موظف است با تأیید کمیته مقررات و مجوزها نسبت به تأیید یا سلب صلاحیت اشخاص زیر در نهادهای تحت نظارت اقدام کند:

۱- اعضای هیأت مدیره؛

۲- اعضای هیأت عامل؛

۳- حسابرس و بازرس قانونی؛

۴- سایر مدیران به تشخیص سازمان؛

۵- اشخاص حقیقی که بیش از دو و نیم درصد (۲/۵٪) و اشخاص حقوقی که بیش از پنج درصد (۵٪) سهام یا سرمایه نهاد تحت نظارت را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دارند.

تبصره ۱- سازمان حسب مورد، از اعمال اختیارات فوق برای گروه تحت نظارت نیز برخوردار است.

تبصره ۲- سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است هر گونه تملک مستقیم یا غیر مستقیم بیش از یک درصد (۱٪) سرمایه یا سهام نهاد تحت نظارت که ناشی از انتقال قهری یا ارادی باشد را به اطلاع سازمان برساند.

فصل پنجم- ذخایر بین‌المللی و عملیات ارزی

سیاست‌گذاری و ابزارهای بازار ارز

ماده ۵۷- نظام ارزی کشور، «شناور مدیریت شده» است. سیاستهای ارزی توسط هیأت‌عالی در راستای تحقق اهداف بانک مرکزی تنظیم می‌شود. بانک مرکزی می‌تواند از ابزارهای بازار ارز به شرح زیر استفاده کند:

۱- خرید و فروش ارز و مشتقات ارزی؛

۲- دریافت و یا اعطای تسهیلات ارزی؛

۳- سایر ابزارهای سیاست ارزی پذیرفته شده بین‌المللی که تناقضی با احکام این قانون ندارد.

تبصره ۱- مقررات مربوط به ورود و خروج ارز و پول رایج کشور به پیشنهاد رئیس کل یا رئیس سازمان به تصویب هیأت‌عالی می‌رسد. نظارت بر اجرای مقررات مذکور برعهده سازمان است.

تبصره ۲- مقررات مربوط به سپرده‌گیری و اعطای تسهیلات ارزی، معاملات، تعهدات یا تضمین پرداخت‌های ارزی توسط نهادهای تحت نظارت، به پیشنهاد رئیس کل یا رئیس سازمان به تصویب کمیته مقررات و مجوزها می‌رسد. نظارت بر اجرای مقررات مذکور برعهده سازمان است.

مدیریت ذخایر بین‌المللی

ماده ۵۸- بانک مرکزی با استفاده از ابزارهای ماده (۵۷) این قانون، موظف به مدیریت ذخایر بین‌المللی در اختیار آن بانک به منظور اجرای سیاست‌های پولی، اطمینان از عملکرد مطلوب نظام پرداخت‌ها، پشتیبانی از نظام ارزی و ایفای تعهدات کوتاه‌مدت بین‌المللی کشور است. چهارچوب حاکم بر میزان، ترکیب، کیفیت و مدیریت نگهداری ذخایر بین‌المللی به گونه‌ای که با اهداف بانک مرکزی متعارض نبوده و درعین حال ارزش ذخایر بیشترین باشد، توسط هیأت‌عالی تعیین می‌شود. بانک مرکزی موظف است در نگهداری ذخایر بین‌المللی، استانداردها و قواعد بین‌المللی را رعایت و بر آن اساس به هیأت‌عالی گزارش دهد. بانک مرکزی موظف است به دولت و صندوق توسعه ملی درخصوص نگهداری ذخایر مشاوره دهد.

ماده ۵۹- بانک مرکزی به منظور مدیریت نگهداری ذخایر بین‌المللی و انجام عملیات ارزی می‌تواند به انجام عملیات زیر اقدام کند:

۱- خرید و فروش و معامله شمش یا سکه‌های طلا، یا سایر فلزات گرانبها؛

۲- خرید و فروش و معامله ارز خارجی با استفاده از تمام ابزارهای متداول؛

۳- خرید و فروش اوراق خزانه و سایر اوراق بهادار منتشره یا تضمین شده توسط دولتهای خارجی یا نهادهای

بین‌المللی؛

۴- افتتاح و نگهداری حسابهای خارجی

تبصره- مقررات ناظر بر اجرای این ماده، توسط هیأت‌عالی تصویب می‌شود.

ب- نهادهای فعال در نظام‌های پرداخت موظفند حسب درخواست بانک مرکزی یا سازمان، کلیه اطلاعات، آمار و اسناد مورد درخواست را ارائه نمایند.

ج- رسیدگی انتظامی به شکایات مشتریان از نهادهای فعال در نظام‌های پرداخت حسب ترتیبات مقرر در مواد (۶۵) تا (۶۷) بر عهده سازمان یا هیأت انتظامی است.

ماده ۶۶- فعالیت در نظام‌های پرداخت بدون اخذ مجوز از سازمان ممنوع است. بنا به درخواست سازمان، ادامه فعالیت مرتکب توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران متوقف خواهد شد. مرتکب در صورت شکایت بانک مرکزی به مجازات‌های تعزیری درجه چهار تا پنج ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱، محکوم خواهد شد.

فصل هشتم- گزارشگری مالی بانک مرکزی و سازمان

ماده ۶۷- سال مالی بانک مرکزی از اول فروردین‌ماه هر سال شروع می‌شود و در آخر اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد.

ماده ۶۸- صورت‌های مالی بانک مرکزی و سازمان باید بر اساس استانداردهای بین‌المللی حسابرسی حداقل یک‌بار در سال توسط سازمان حسابرسی دولتی مورد حسابرسی قرار گیرد. صورت‌های مالی بانک مرکزی و یادداشت‌های همراه آن باید به تصویب هیأت‌عالی برسد. بانک مرکزی ظرف مدت سه ماه پس از پایان هر سال مالی مکلف است صورت‌های مالی سال گذشته خود که به تأیید رئیس‌کل و تصویب هیأت‌عالی رسیده است را به همراه گزارش حسابرس مستقل برای رئیس‌جمهور و رئیس مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

ماده ۶۹- صورت‌های مالی حسابرسی شده بانک مرکزی در روزنامه رسمی کشور درج و در پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی منتشر خواهد شد.

ماده ۷۰- بانک مرکزی موظف است حداقل ماهی یک‌بار، خلاصه‌ای از وضع حساب‌های خود را انتشار دهد.

ماده ۷۱- سرمایه بانک مرکزی متشکل از سرمایه پرداخت شده، اندوخته قانونی، اندوخته‌های احتیاطی و سایر اندوخته‌ها و سود (و زیان) انباشته می‌باشد که متعلق به کشور جمهوری اسلامی ایران است و قابل واگذاری، انتقال، تهرین یا مصادره نمی‌باشد. سرمایه پرداخت شده بانک مرکزی مبلغ بیست و هشت هزار میلیارد ریال می‌باشد که تماماً پرداخت شده است. سرمایه بانک مرکزی به پیشنهاد بانک مرکزی و موافقت هیأت وزیران، از طریق درج در لایحه بودجه قابل افزایش است. کاهش سرمایه بانک مرکزی صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مقدور است.

ماده ۷۲- سود خالص بانک مرکزی در هر سال مالی بر اساس استانداردهای حسابداری بین‌المللی پس از انجام ذخیره‌گیری‌های لازم تعیین می‌شود. بانک مرکزی موظف است سالانه سی درصد سود خالص خود را در «حساب اندوخته عام» نگهداری نماید. سقف انباشته «حساب اندوخته عام» پنج برابر سرمایه پرداخت شده بانک مرکزی است. باقیمانده سود خالص تا پایان سال مالی، یا به هر نحو دیگری که قانون معین کند، به دولت پرداخت خواهد شد.

ماده ۷۳- اگر بانک مرکزی طی سال مالی متحمل زیان شود، زیان مزبور باید از محل «حساب اندوخته عام» تأمین شود. اگر میزان «حساب اندوخته عام» برای پوشش کل زیان کافی نباشد، دولت موظف است تا یک ماه پس از ارسال صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط بانک مرکزی که زیان تجمیع شده را تأیید می‌کند، اوراق قابل انتقال دارای تاریخ و در دست بازار با شرایط و ضوابط خاص مورد تأیید هیأت‌عالی، یا ارز خارجی به مقداری که جهت اصلاح کسری لازم است، به بانک مرکزی تحویل دهد.

فصل نهم - شورای هماهنگی ثبات مالی

ماده ۷۴- به منظور حمایت از ثبات نظام مالی کشور، ایجاد هماهنگی بیشتر میان نهادهای ناظر بر بازارهای مالی و افزایش اثربخشی سیاست‌های پولی و مالی، شورای هماهنگی ثبات مالی تشکیل می‌گردد. اعضای شورای هماهنگی ثبات مالی عبارتند از:

۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا یکی از معاونین وی؛

۲- رئیس کل بانک مرکزی یا قائم مقام وی؛

۳- رئیس سازمان مقررات و نظارت بانکی؛

۴- رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار؛

۵- رئیس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۶- مدیرعامل صندوق ضمانت سپرده‌ها؛

۷- اعضای غیراجرائی موضوع بند «ب.۱» ماده (۷) این قانون؛

۸- سه نفر خبره مالی موضوع بند (۸) ماده (۳) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱

تبصره ۱- رئیس و نایب رئیس شورا توسط اعضاء برای مدت دو سال از میان اعضای ردیف‌های (۷) یا (۸) انتخاب می‌شود و انتخاب مجدد وی بلامانع است. مدیرعامل صندوق ضمانت سپرده‌ها، دبیر دائمی شورا است.

تبصره ۲- جلسات شورای هماهنگی ثبات مالی با حضور دوسوم اعضاء رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت اعضای حاضر معتبر است.

ماده ۷۵- وظایف شورای هماهنگی ثبات مالی عبارتند از:

۱- ارائه مشاوره به دولت و بانک مرکزی درخصوص سیاست‌های مالی و پولی؛

۲- بررسی اعتراضات اعضاء درخصوص مصوبات هیأت عالی بانک مرکزی، شورای عالی و هیأت مدیره بورس و شورای عالی بیمه، مطابق سازوکار مذکور در ماده (۷۶)؛

۳- اتخاذ تصمیم درباره میزان، شرایط و زمان بندی انتشار اوراق بهادار دولت، شرکت‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، شرکت‌های خصوصی (در صورتی که حجم آن به تشخیص شورا بزرگ باشد).

۴- شناسایی کاستی‌ها، نواقص و نقاط ضعف موجود در هر یک از بازارهای مالی کشور و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح آنها؛

۵- بحث و بررسی درخصوص خطر(ریسک)های سیستمی در هر یک از بازارهای مالی و تأثیرات آن بر بخش‌های مالی دیگر و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای مهار این مخاطرات؛

۶- برقراری هماهنگی در نهادهای ناظر بر بازارهای پول، سرمایه و بیمه کشور و ارائه پیشنهادهایی برای حفظ ثبات مالی؛

۷- ارائه راهکارهایی برای رفع اختلافات ما بین نهادهای ناظر بر بازارهای پول، سرمایه و بیمه کشور؛

۸- ارائه پیشنهاد به هریک از نهادهای ناظر بر بازارهای پول، سرمایه و بیمه کشور در جهت اصلاح یا ارتقای مقررات موضوعه در هریک از بخش‌های بازار مالی

تبصره ۱- جلسات شورای هماهنگی ثبات مالی حداقل یک بار در هر فصل تشکیل می‌گردد. جلسات فوق‌العاده حسب مورد برای اجرای حکم مذکور در ماده (۷۶)، یا به درخواست وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی یا حداقل سه نفر از اعضای دیگر شورا برگزار می‌شود.

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است.

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ ☐ در ☐ مجلس / ☐ کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

☐ با تغییر اساسی
☐ با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)
☐ پیش از انقضای شش ماه ☐ بدون تغییر اساسی
☐ با انقضای شش ماه ☐ با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس ☐ می‌باشد.
☐ نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

☐ رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی ☐ رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

☒ رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) ☒ دارد
☐ ندارد

دوم- موضوع و عنوان مشخص ☒ دارد
☐ ندارد

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه ☒ دارد
☐ ندارد

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان ☒ دارد
☐ ندارد

ب- ماده ۱۴۲- طرح تقدیمی دارای ☐ یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ☐ ماده واحده مواجه با ایراد ☒ نمی‌باشد.
☒ بیش از یک موضوع ☒ مواد متعدد ☐ می‌باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ☒ ندارد.

☐ دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ☒ ندارد.

☐ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ☐ ندارد.

☒ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین نامه داخلی مجلس مغایرت ☐ ندارد، ☐ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب- ماده ۱۲۲- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی ☐ شده است، ☒ نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب ☒ نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ☒ ندارد، ☐ دارد، $\frac{3}{4}$ می شود ☐.

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیرکل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ☐ ندارد، ☐ دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- ۱- تصویب چنین طرحهایی به صورت مستقل مغایر با سیاستهای تحقیقی مجلس شورای اسلامی است و منجر به تورم قوانین و تصویب قوانین موازی می گردد لذا طرح باید در قالب اصلاح قوانین مربوطه مانند قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ پیشنهاد می گردید.
- ۲- طرح فاقد تبویب و عنوان بندی مناسب است.
- ۳- اصطلاح [بانکداری اسلامی] که در صدر ماده (۲) آمده، تعریف و تبیین نگردیده و از این لحاظ دارای ابهام است. باید در ماده (۱) ذکر می گردید.
- ۴- ادبیات تقنینی در برخی موارد مانند ماده (۶) رعایت نگردیده است باید بدین شکل مطرح می گردید:
[بانک مرکزی از انجام اقدامات ذیل ممنوع است: الف- اعطای تسهیلات بدون وثیقه ب- تضمین بدهی های دولت و یا هر نهاد دیگری ج- خریداری و تملک اوراق بهادار صادر یا تضمین شده دولتی در عرضه اولیه د- مشارکت با نهادهای تحت نظارت خود در تأسیس شرکت ه- اقدام به انجام عملیات بانکی برای دیگران، به غیر از مؤسسات اعتباری، دولت و شرکت های دولتی و کارکنان خود و- انجام هرگونه فعالیت اقتصادی و تجاری]
- ۵- جزء (۲) بند الف ماده ۹ طرح مستند به ماده ۶۲ مکرر قانون مجازات اسلامی الحاقی مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ [محرومیت از حقوق اجتماعی] تنظیم شده که صحیح نیست زیرا این قانون از سال ۱۳۹۲ با تصویب قانون جدید نسخ شد و باید به مواد ۲۵ و ۲۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ ارجاع داده می شد.
- ۶- تبصره بند (الف) ماده (۹) مغایر با قانون ممنوعیت بکارگیری بازنشستگان (مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰) است که به نازگی به تصویب مجلس رسیده است.
- ۷- عبارت «از تجربه کافی... برخوردار باشد» در اجزای ۳، ۴ و ۵ بند «ب» ماده (۹) مبهم، نارسا و قابل تفاسیر گوناگون است.
- ۸- در بند «ب» ماده ۹ و بند «ب» ماده ۱۰ و جزء ۳ بند «الف» ماده ۴۵ و جزء ۷ ماده ۷۴ به ماده ۷ ارجاع داده که صحیح نیست و باید به ماده ۸ ارجاع می شد همچنین در جزء (۱) تبصره (۱) ماده ۱۱ و بند «ب» ماده (۱۲) به ماده ۸ استناد کرده که ۹ صحیح است. همچنین در ماده ۴۸ به مواد ۴۸ و ۴۹ ارجاع داده که ۴۹ و ۵۰ صحیح است. پیشنهاد می شود تمامی ارجاعات داخل طرح بازنگری شود.
- ۹- عبارت «مشاغل آموزشی و پژوهشی» مندرج در انتهای ماده (۱۷) مغایر با اصل (۱۴۱) قانون اساسی است و پیشنهاد می گردد حذف شود.
- ۱۰- در بند «د» ماده (۱۸) به قانون منع مداخله کارمندان دولت ارجاع داده که نام صحیح قانون «لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲۲» است.
- ۱۱- ضمانت اجرای احکام مندرج در بندهای (الف، ب و ج) ماده (۳۷) پیش بینی نشده است.
- ۱۲- طرح فاقد ماده ای به شماره (۲۲) می باشد و دارای دو ماده به شماره (۵۳) است و باید در عین لحاظ ارجاعات داخل طرح اصلاح گردد.
- ۱۳- مفاد بند (الف) ماده (۶۱) طرح مغایر با حکم بند ۲ لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ است طبق این بند که به تازگی به تصویب هیأت وزیران رسیده و به شماره ثبت ۳۱۷ و چاپ ۶۲۸ در مجلس اعلام وصول شده واحد پول ایران، تومان اعلام شده است.
- ۱۴- در ماده ۶۴ به قانون «اجازه فروش قسمتی از جواهرات سلطنتی» مصوب ۱۳۱۶/۸/۲۵ بدون ذکر عنوان و صرفاً با اشاره به تاریخ قانون مذکور ارجاع داده شده که از این حیث دارای ایراد است.
- ۱۵- با نسخ قانون پولی و بانکی توسط ماده ۷۷ عملاً دو سوم قانون مذکور فاقد اعتبار می شود شایسته است موارد لازم تحقیق در طرح فعلی پیش بینی شود همچنین قسمت آخر ماده ۷۷ طرح مستلزم دور است.
- ۱۶- مواد (۴۰) و (۷۴) این طرح دارای بار مالی است و محل تأمین آن مشخص نشده است و از این جهت مغایر اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی می باشد.
- ۱۷- ماده (۴۰) این طرح مغایر بند (الف) ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه است، هر چند موجب تغییر برنامه نمی شود. بند (الف) ماده (۲۸) دولت را مکلف به کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاههای اجرایی نموده است.